

พัฒนาการของวงดนตรีที่ใช้นำขบวนแห่ในจังหวัดมหาสารคาม

Development of the Isan band for the parade in Maha sarakham province.

มนตรี เนมิน¹, ณัฐพงษ์ ภารประดับ², และเจริญชัย แสงอรุณ³

Montree Namin¹, Nuttapong Panpadub², and Jarernchai SangAroon³

^{1,2}อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

^{1,2}Lecturer from the Faculty of Education Rajabhat Mahasarakham University

³Lecturer from the Faculty of Humanities and Social Sciences Rajabhat Mahasarakham University

Corresponding Author Email: montree.n@rmu.ac.th

Received: 26 October 2020

Revised: 8 January 2021

Accepted: 19 January 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาเอกสารองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของวงดนตรีที่ใช้นำขบวนแห่ในจังหวัดมหาสารคาม และ 2. เพื่อศึกษารูปแบบการบรรเลงของวงดนตรีที่ใช้นำขบวนแห่ในจังหวัดมหาสารคาม เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 18 คน และมีเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลที่ได้รวบรวมได้จากเอกสารและแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) วงดนตรีนำขบวนแห่ช่วงดั้งเดิมมีเพียงกลองยาว รำมะนาและฉาบ การบรรเลงจะเป็นการตีเฉพาะจังหวะกลองยาว ต่อมาได้มีการประยุกต์ใช้เครื่องดนตรีสากลเข้ามาผสมผสานและมีเครื่องดนตรีบรรเลงนำทำนอง เพิ่มเครื่องขยายเสียงเข้ามาช่วยให้เสียงดังได้ไกลขึ้น และในปัจจุบันวงดนตรีนำขบวนแห่มีลักษณะเป็นวงดนตรีสดบรรเลงทุกที่ประกอบเครื่องเสียงขนาดใหญ่ บรรเลงแบบคอนเสิร์ตเคลื่อนที่ และ 2) รูปแบบวงดนตรีนำขบวนแห่คณะเทพนิมิต เป็นวงกลองยาวที่มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงมาจากวงกลองยาวแบบดั้งเดิม ประยุกต์ขึ้นใหม่ โดยนำเครื่องดนตรีสากลเข้ามาบรรเลง คือ กลองเทเนอร์ เบส และคีย์บอร์ด รูปแบบการบรรเลงเป็นการใช้คีย์บอร์ดบรรเลงนำทำนองประยุกต์เข้ากับการตีจังหวะกลองยาว และวงดนตรีรธแห่งที่มอดิโอ เป็นวงดนตรีที่มีแนวคิดมาจากรูปแบบการแสดงเวทีคอนเสิร์ตพัฒนามาเป็นรธแห่งเคลื่อนที่ โดยมีวงดนตรีสดบรรเลงพร้อมนักร้องนำ อุปกรณ์การแสดงเป็นการดัดแปลงรถบรรทุกประกอบเครื่องเสียงขนาดใหญ่ พร้อมไฟแสงสี การบรรเลงเป็นลักษณะคอนเสิร์ตเพลงต่อเพลงบรรเลงตามต้นฉบับเพลงนั้นๆ ตามรายการเพลงที่มีการจัดเตรียมไว้ ตลอดจน พัฒนาการของวงดนตรีที่ใช้นำขบวนแห่ในจังหวัดมหาสารคามปรับเปลี่ยนไปตามยุคตามสมัย ด้วยปัจจัยการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี ด้านสังคมและเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการนำเสนอดนตรีนำขบวนแห่ในรูปแบบใหม่ตามสมัยนิยม

คำสำคัญ: พัฒนาการ, วงดนตรีนำขบวนแห่, จังหวัดมหาสารคาม

Abstract

The purposes of this study were 1. to study knowledge documents related to the development of the band used to guide the parade in Maha Sarakham Province; It is a qualitative research (Qualitative Research) with a target group of 18 people and has a research tool, namely interview form and data gathered from documents and interviews to analyze Content Analysis The results of the research were as follows: 1) The traditional parade band had only long drums, tambourines and cymbals. Later, there was an application of universal instruments to blend in and there was a melody playing instrument. Add an amplifier to help make

the sound farther. And nowadays, the parade band looks like a live band on a truck fitted with a big sound system. Performing in a mobile concert style and 2) a form of band leading the parade of Thepnimit troupe It is a long drum band that has evolved from the traditional long drum band. Re-applied It brings together international instruments such as drums, tenor, bass, and keyboards. The instrumental style is the use of the keyboard and the melody applied to the long drums. And a car band, an audio team parade It is a band whose concept comes from a form of performance, concert stage, and evolved into a mobile parade. With a live band playing with the lead singer The show equipment is a modification of a truck that carries a large audio system with lights and lights, the performance is a concert style, songs to music played according to the original song. According to the list of songs that have been prepared, as well as the development of the band used to lead the parade in Maha Sarakham Province, adjusted according to the era. With technological change factors Social and economic Causing the presentation of the music, leading the parade in a new and fashionable style

Keywords: Development, The band for the parade, Maha-Sarakham Province.

บทนำ

กลองยาว ใช้นำแห่ขบวนในงานบุญงานประเพณีต่าง ๆ สมัยก่อนมีเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง คือ กลองยาว กลองตุ้ม และฉาบ คนตีกลองยาวสมัยก่อนจะอาศัยญาติโยมที่มาในงาน (เจริญชัย ชนไพโรจน์, 2526, น.9-10) กลองยาวที่เป็นแบบดั้งเดิมเป็นการตีจังหวะเพลงพื้นบ้านอีสานยังไม่มีเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงทำนองเพลง (สิทธิศักดิ์ จำปาแดง, 2561, น.103) เครื่องดนตรีประกอบจังหวะจะบรรเลงเป็นจังหวะแบบโบราณ (เทวินทร์ ทองน้ำ, 2549, น.2) ต่อมาได้เปลี่ยนแปลงจากแบบดั้งเดิมโดยการประยุกต์การตีกลองยาวปรับปรุงการแต่งกาย มีเครื่องดนตรีประกอบทำนองคือ พิณ และคีย์บอร์ดมาร่วมบรรเลง (สิทธิศักดิ์ จำปาแดง, 2561, น.96-98) พัฒนารูปแบบการแสดงกลองยาวแปลกไปจากเดิมทั้งจังหวะและทำนองดนตรี มีการนำทำนองเพลงสตริง เพลงพื้นบ้านมาร่วมบรรเลงให้มีความสนุกสนานมากยิ่งขึ้น (อัญลักษณ์ มูลสุวรรณ, 2558, น.53) เป็นการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของคณะกลองยาวประยุกต์ให้มีจังหวะกระชับกลมกลืนเข้ากับยุคปัจจุบัน (สมพงษ์ กล้าแข็ง, 2556, น.40) ปัจจุบันรถแห่หรือการเล่นดนตรีสดเคลื่อนที่ กำลังเป็นที่นิยมใช้แห่ตามงานต่าง ๆ กันเป็นอย่างมาก (Work Point News, 2560, ออนไลน์) รถดนตรีนำขบวนแห่จะมีลักษณะเป็นรถบรรทุกดัดแปลงประกอบเครื่องเสียงขนาดใหญ่ ขบวนนำขบวนแห่พร้อมพร้อมบรรเลงเสียงดนตรี ทำขบวนมีกลุ่มคนจำนวนมากที่เดินตามพร้อมเต้นรำกันอย่างมีความสุข (Thai PBS, 2560, ออนไลน์) ปัจจุบันรถแห่มีรถแห่อยู่ประมาณ 2,000 คัน ซึ่งเกิดจากกระแสความนิยมรถแห่ในชองยูทูบ และ เฟซบุ๊ก ที่มีคลิปวิดีโอให้ฟังและได้ดูเป็นการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม (คมชัดลึก, 2561, ออนไลน์)

ดังนั้น พัฒนาการวงดนตรีนำขบวนแห่ซึ่งมีรูปแบบการแสดงเปลี่ยนไปจากเดิม พัฒนารูปแบบการบรรเลง เครื่องดนตรีรวมไปถึงอุปกรณ์ช่วยแสดงต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงมองเห็นการเปลี่ยนแปลงของวงดนตรีที่ใช้นำขบวนแห่จึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาพัฒนาการของวงดนตรีที่ใช้นำขบวนแห่ในจังหวัดมหาสารคามเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเอกสารองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของวงดนตรีที่ใช้นำขบวนแห่ในจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษารูปแบบการบรรเลงของวงดนตรีที่ใช้นำขบวนแห่ในจังหวัดมหาสารคาม

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **กลุ่มเป้าหมาย** ได้แก่ มีจำนวน 18 คน ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มวงกลองยาวประยุกต์คณะเทพนิมิต หัวหน้าวงคือ นายสุวิทย์ นามวิเศษโดยมีผู้ร่วมปฏิบัติในวงกลองยาวคณะเทพนิมิต ได้แก่ นายพัชระ สิริเนตร นายชัยมงคล มูลผลา นายสายพิน แดงอ่อน นายยอดชาย กิตติพงศ์ชา นายพรมมี ปัตโตยันทัน นายณรงค์ มะธิประระชะตัง นายณรงค์ แดงอ่อน นายอำพร ศิริเนตร นายทอมสัน บัวศรีภูมิ นายสหชาติ มะธิประระชะตัง นายวารินทร์ นามวิเศษ และ 2) กลุ่มวงดนตรีร็อคแห่งประเทศไทย หัวหน้าวงคือ ธวัชชัย สิทธิจันทร์เสน โดยมีผู้ร่วมปฏิบัติในวงดนตรีร็อคแห่งประเทศไทย ได้แก่ นายจิราวัฒน์ เหล่าไชย นายปรีวิทย์ ชนะพจน์ นายวัฒนา โอนโสภาส นายวีระพล ถิ่นบุตร และ นางสาวรัตติยา พลเสน

2. **เครื่องมือในการวิจัย** ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ (Interview) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เพื่อศึกษารูปแบบการบรรเลงของวงดนตรีที่ใช้นำขบวนแห่ในจังหวัดมหาสารคาม และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ได้แก่ 1) การทบทวนวรรณกรรม คือ สืบค้นข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารองค์ความรู้และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น และ 2) ข้อมูลปฐมภูมิ คือ การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย

4. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย และการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องพัฒนาการวงดนตรีที่ใช้นำขบวนแห่ในจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาเอกสารองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของวงดนตรีที่ใช้นำขบวนแห่ในจังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาเอกสารองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของวงดนตรีที่ใช้นำขบวนแห่ในจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อมูลแบ่งออกได้เป็น 3 ช่วง ดังนี้

1.1 วงกลองยาวช่วงดั้งเดิมของจังหวัดมหาสารคามเป็นรูปแบบการบรรเลงเพื่อประกอบขบวนแห่ให้เกิดความสนุกสนานและสนองต่อความเชื่อที่ว่ากลองยาวจะทำให้ได้บุญ (คมกริช การินทร์, 2562, น.255-256) การบรรเลงเป็นการตีจังหวะเพลงพื้นบ้านอีสานยังไม่มีเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงทำนองเพลง (สิทธิศักดิ์ จำปาแดง, 2561, น.103) มีเครื่องดนตรีประกอบจังหวะอย่างเดียวคือกลองยาว ฉิ่ง ฉาบ การบรรเลงเป็นการบรรเลงแบบจังหวะโบราณ (เทวินทร์ ทองนำ, 2549, น.2)

ภาพที่ 1 ประกอบวงดนตรีที่ใช้นำขบวนแห่ในจังหวัดมหาสารคามช่วงดั้งเดิม (ที่มา: เจริญชัย ชนไฟโรจน์)

1.2 วงดนตรีที่ใช้นำขบวนแห่ช่วงประยุกต์เปลี่ยนแปลงจากแบบดั้งเดิม ทั้งการตีจังหวะกลองยาว การแต่งกายและมีเครื่องดนตรีประกอบทำนอง คือ พิณ และคีย์บอร์ด (สิทธิศักดิ์ จำปาแดง, 2561, น.96-98) พัฒนารูปแบบการแสดงให้แปลกไป

จากเดิม โดยได้มีการนำทำนองดนตรีเพลงสตริงเพลงพื้นบ้านมาร่วมบรรเลง (ธัญลักษณ์ มูลสุวรรณ, 2558, น.53) ใช้ดนตรีในหลายๆด้านเพื่อให้เกิดความกระชับทันสมัย และให้คนรุ่นใหม่ยอมรับได้ (สุธีระพงษ์ พินิจพล, 2553, น.138-143) วงดนตรีนำขบวนแห่จังหวัดมหาสารคามได้มีการพัฒนาโดยการผสมผสานเครื่องดนตรีพื้นบ้านและสากลมาร่วมบรรเลง (สมบัติ ทับทิมทอง, 2544, น.85-87) เป็นการปรับตัวของวงดนตรีนำขบวนแห่เพื่อความอยู่รอดกับยุคปัจจุบัน (สมพงษ์ กล้าแข็ง, 2556, น.40)

ภาพที่ 2 ประกอบวงดนตรีที่ใช้ นำขบวนแห่ในจังหวัดมหาสารคามช่วงประยุกต์

1.3 วงดนตรีนำขบวนแห่ในปัจจุบันเป็นรถบรรทุกเครื่องเสียงขนาดใหญ่ พร้อมเสียงบรรเลงดนตรีสดอย่างสนุกสนานเสียงดัง ทำขบวนมีกลุ่มคนเดินตามพร้อมเต้นรำอย่างมีความสุข (Thai PBS, 2560, ออนไลน์) รถแห่ดนตรีสดเคลื่อนที่กำลังเป็นที่นิยมนำมาแห่หน้าขบวนงานในเขตภาคอีสาน (Work Point News, 2560, ออนไลน์) รูปแบบวงมีลักษณะเป็นคอนเสิร์ตเล่นดนตรีและร้องสดๆบนรถขนาดใหญ่ที่ประกอบเครื่องเสียง พร้อมไฟแสงสี (กรุงเทพมหานคร, 2561, ออนไลน์) ปัจจุบันจำนวนรถแห่ดนตรีสดมีอยู่ 2,000 คัน เกิดจากความนิยมจากคลิปวิดีโอที่แพร่กระจายจนเกิดความนิยมเป็นอย่างมาก (คมชัดลึก, 2561, ออนไลน์)

ภาพที่ 3 ประกอบวงดนตรีที่ใช้ นำขบวนแห่ในจังหวัดมหาสารคามในปัจจุบัน

2. เพื่อศึกษารูปแบบการบรรเลงของวงดนตรีที่ใช้ นำขบวนแห่ในจังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบรรเลงของวงดนตรีที่ใช้ นำขบวนแห่ในจังหวัดมหาสารคามของวงกลองยาวประยุกต์คณะเทพนิมิตและวงดนตรีร๊อคแห่ทีมอดิโอจำแนกได้ ดังนี้

2.1 วงกลองยาวประยุกต์คณะเทพนิมิตเป็นวงกลองยาวที่มีการพัฒนามาจากวงกลองยาวแบบโบราณ (สุวิทย์ นามวิเศษ, สัมภาษณ์) และได้ประยุกต์การแสดงรูปแบบใหม่โดยการรวมตัวของนักดนตรีจัดตั้งเป็นคณะเพื่อรับงานนำขบวนแห่งานต่าง ๆ มีองค์ประกอบดังนี้

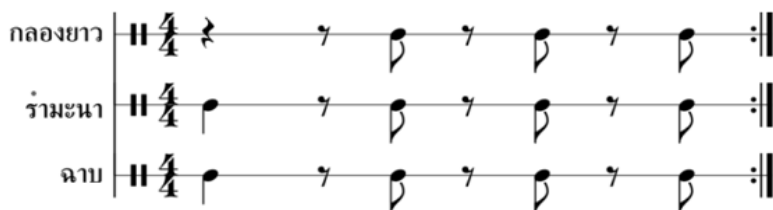
1) บริบทโดยทั่วไป เป็นวงดนตรีที่มีเครื่องดนตรีพื้นบ้านผสมผสานกับเครื่องดนตรีสากล โดยมีรถลากเข็นประกอบเครื่องขยายเสียงให้ได้ยินเสียงในระยะไกล

2) เครื่องดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ กลองยาว 6 ใบ รำมะนา 1 ใบ ฉาบ 2 คู่ และเครื่องดนตรีสากล ได้แก่ กลองเทเนอร์ 3 ใบ เบส 1 ตัว และ คีย์บอร์ด 1 ตัว

3) อุปกรณ์ประกอบการแสดงได้พัฒนาขึ้นโดยใช้รถลากเข็นดัดแปลงประกอบเครื่องขยายเสียงทำให้ได้ยินเสียงในระยะที่ไกลขึ้น ประดับตกแต่งด้วยผ้าสีสวยงาม ด้านอุปกรณ์ขยายเสียงประกอบไปด้วย แอมป์ขยายเสียง 1 ตัว เครื่องผลิตไฟฟ้าขนาดเล็ก 1 ตัว ลำโพงเบส 1 ตัว ลำโพงฮอน 4 ตัว

4) รูปแบบการบรรเลงมี 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 การบรรเลงในแบบหลัก เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะจะตี Pattern เดียว คือจังหวะลำเพลิน ตีจังหวะวนซ้ำไปเรื่อย ๆ โดยมีคีย์บอร์ดบรรเลงนำทำนองคล้ายพื้นบ้าน จากการถอดโน้ต จังหวะกลองยาว รำมะนา และฉาบ บันทึกในแบบโน้ตดนตรีสากล มีลักษณะการตีจังหวะดังภาพประกอบ

Tempo = 120

ภาพที่ 4 การตีจังหวะหลักของวงกลองยาวประยุกต์คณะเทพนิมิต

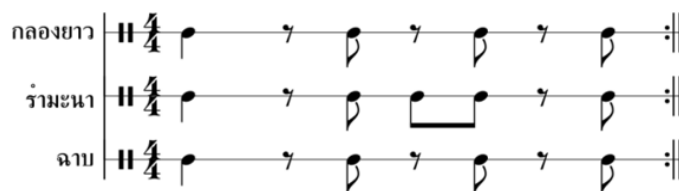
จากการถอดโน้ตการบรรเลงทำนองของคีย์บอร์ดบันทึกแบบโน้ตดนตรีสากล เป็นการบันทึกทำนองคล้ายพื้นบ้านบรรเลงอยู่ในคีย์ Gm ในโครงสร้างเพนาโทนิคไมเนอร์สเกล ด้นประดับตกแต่งทำนองคล้ายพื้นบ้านต่าง ๆ ในแบบอัตลักษณ์ของผู้บรรเลง โดยมีลักษณะเป็นประโยคถาม ตอบ บางครั้งมีการเปลี่ยนคีย์เพลงเพื่อกระตุ้นจังหวะให้กระชับและสนุกมากขึ้น ดังภาพประกอบ

ภาพที่ 5 การบรรเลงต้นทำนองหลักของวงกลองยาวประยุกต์คณะเทพนิมิต

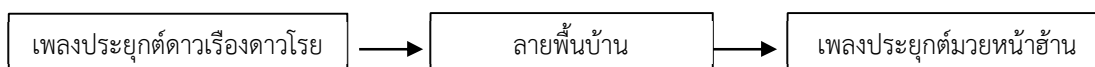
รูปแบบที่ 2 การบรรเลงในแบบประยุกต์ คือ เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะจะตี Pattern ตามเพลงที่ได้ยินจากการบรรเลงทำนองของคีย์บอร์ด ลักษณะของทำนองจะเป็นทำนองเด่นของเพลงดังในอดีตและปัจจุบัน จากการถอดโน้ต บันทึกในแบบโน้ตดนตรีสากล มีลักษณะการตีจังหวะดังภาพประกอบ

Tempo = 120

ภาพที่ 6 การตีจังหวะประยุกต์ในเพลงดาวเรืองดาวโรยของวงกลองยาวประยุกต์คณะเทพนิมิต

ทำนอง ด้นทำนองเฉพาะท่อนที่โดดเด่นของเพลง สลับเปลี่ยนกับทำนองหลัก ด้นทำนองเฉพาะท่อนที่โดดเด่นของเพลง จากการถอดโน้ตบางช่วงบางตอนมีโครงสร้างการบรรเลงทำนองดังนี้

แผนภาพที่ 1 โครงสร้างการด้นทำนองในแบบประยุกต์ ของวงกลองยาวประยุกต์คณะกลองยาวเทพนิมิต

จากการถอดโน้ตการบรรเลงทำนองของคีย์บอร์ดในบางช่วงบางตอนมีการบรรเลงดังนี้ เพลงประยุกต์ที่ 1 เพลงดาวเรืองดาวโรย บรรเลงอยู่ในคีย์ Dm มี 2 ประโยคเพลง จากห้องที่ 1 -7 จากนั้นเชื่อมทำนองเข้าสู่ลายพื้นบ้านในห้องที่ 8 ลายพื้นบ้านบรรเลงอยู่ในคีย์ Dm จากห้องที่ 8-15 บรรเลงทำนองในเพนทาโทนิคไมเนอร์สเกลลักษณะทำนองเป็นประโยคแบบถาม-ตอบจากนั้นเชื่อมทำนองเข้าสู่เพลงประยุกต์ที่ 2 เพลงมวณหน้าฮ้าน บรรเลงอยู่ในคีย์ Bb มี 2 ประโยคเพลง จากห้องที่ 16 -17 จากนั้นทำการเชื่อมทำนองเข้าสู่ลาย ดังนี้

ภาพที่ 7 การบรรเลงทำนองประยุกต์ของวงกลองยาวประยุกต์คณะเทพนิมิต

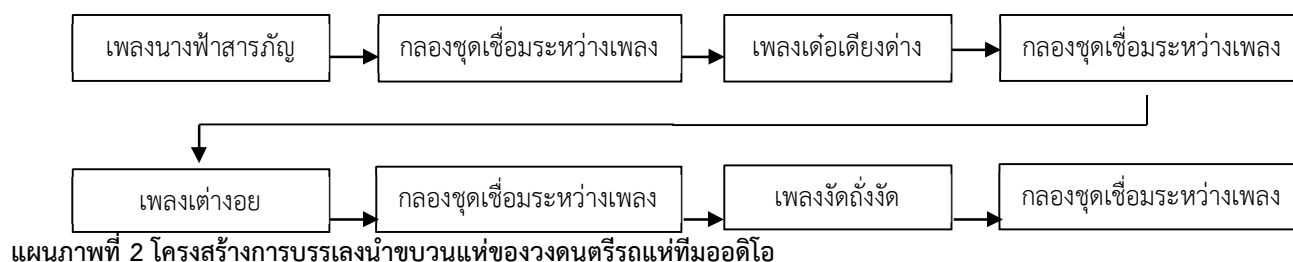
2.2 วงดนตรีร๊อคแท้มือดีโอเป็นวงดนตรีที่มีแนวคิดมาจากรูปแบบเวทีการแสดงคอนเสิร์ตพัฒนามาเป็นวงดนตรีร๊อคแท้มือดีโอ โดยมืองค์ประกอบ ดังนี้

1) บริบทโดยทั่วไปเป็นวงดนตรีสดบรรเลงพร้อมมีนักร้องนำ รับงานนำขบวนแห่และแสดงตามงานมหกรรมทั่วไปในลักษณะคอนเสิร์ตเคลื่อนที่ (รัชชัย สิทธิจันทร์เสน, สัมภาษณ์) รูปแบบการบรรเลงจะนำเพลงยอดนิยมหรือเพลงดังมาจัดเรียงเป็นรายการเพลงที่จะใช้ในการแสดง บรรเลงเพลงต่อเพลงตามรายการเพลงที่ได้จัดเตรียมไว้

2) เครื่องดนตรีประกอบด้วย กลองชุด 1 ชุด กลองไฟฟ้า 1 ชุด คีย์บอร์ด 2 ตัว เบสไฟฟ้า 1 ตัว กีตาร์ไฟฟ้า 1 ตัว นักร้องชาย 1 คน และนักร้องหญิง 1 คน

3) อุปกรณ์ประกอบการแสดงได้พัฒนาดัดแปลงรูปแบบมาจากเวทีการแสดงคอนเสิร์ต โดยนำรถบรรทุกมาประกอบเครื่องเสียงครบชุด ใช้เครื่องผลิตไฟฟ้าขนาดใหญ่ 1 แท่น ลำโพงเบส 12 ใบ ลำโพงเสียงกลาง 4 ใบ และไฟแสงสี 1 ชุด

4) รูปแบบการบรรเลงเป็นการบรรเลงแบบคอนเสิร์ต โดยนำเพลงดังที่นิยมมาจัดเรียงเป็นรายการเพลงไว้ล่วงหน้า บรรเลงตามต้นฉบับเพลงนั้น ๆ ในแบบคอนเสิร์ตเพลงต่อเพลง โดยใช้กลองชุดเป็นเครื่องดนตรีเชื่อมต่อระหว่างเพลง และในขณะที่กลองชุดกำลังเชื่อมเพลง นักร้องก็จะพูดแนะนำเพลงที่จะบรรเลง จากการถอดโครงสร้างการบรรเลงในบางช่วงบางตอนมีเพลงที่ 1 นางฟ้าสารภย์ อัตราจังหวะ 4/4 มีความเร็วอยู่ที่ 152 bpm. บรรเลงอยู่ในคีย์ Am กลองชุดเชื่อม เข้าเพลงที่ 2 เพลงเด่อดึงต่าง อัตราจังหวะ 4/4 มีความเร็วอยู่ที่ 158 bpm. บรรเลงอยู่ในคีย์ F#m กลองชุดเชื่อมเข้า เพลงที่ 3 เพลงต่างอย อัตราจังหวะ 4/4 มีความเร็วอยู่ที่ 160 bpm. บรรเลงอยู่ในคีย์ Gm กลองชุดเชื่อมเข้า เพลงที่ 4 เพลงดังถึงใจ อัตราจังหวะ 4/4 มีความเร็วอยู่ที่ 132 bpm. บรรเลงอยู่ในคีย์ Em ดังภาพประกอบ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องพัฒนาการวงดนตรีที่ใช้นำขบวนแห่ในจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาเอกสารองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของวงดนตรีที่ใช้นำขบวนแห่ในจังหวัดมหาสารคาม พบว่าจากการศึกษาเอกสารองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของวงดนตรีที่ใช้นำขบวนแห่ในจังหวัดมหาสารคามสรุปได้ว่า วงดนตรีนำขบวนแห่ช่วงดั้งเดิมมีเพียงกลองยาว รำมะนาและฉาบ การบรรเลงจะเป็นการตีเฉพาะจังหวะกลองยาว ต่อมาได้มีการประยุกต์ใช้เครื่องดนตรีสากลเข้ามาผสมผสานและมีเครื่องดนตรีบรรเลงนำทำนอง เพิ่มเครื่องขยายเสียงเข้ามาช่วยให้เสียงดังได้ไกลขึ้น และในปัจจุบันวงดนตรีนำขบวนแห่มีลักษณะเป็นวงดนตรีสดบรรเลงทุกที่ประกอบเครื่องเสียงขนาดใหญ่ บรรเลงแบบคอนเสิร์ตเคลื่อนที่

2. เพื่อศึกษารูปแบบการบรรเลงของวงดนตรีที่ใช้นำขบวนแห่ในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า วงดนตรีนำขบวนแห่คณะเทพนิมิต เป็นวงกลองยาวที่มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงมาจากวงกลองยาวแบบดั้งเดิม ประยุกต์ขึ้นใหม่ โดยนำเครื่องดนตรีสากลเข้ามาร่วมบรรเลง คือ กลองเทเนอร์ เบส และคีย์บอร์ด รูปแบบการบรรเลงเป็นการใช้คีย์บอร์ดบรรเลงนำทำนองประยุกต์เข้ากับการตีจังหวะกลองยาว และวงดนตรีรุดแห่งที่มอติโอ เป็นวงดนตรีที่มีแนวคิดมาจากรูปแบบการแสดงเวทีคอนเสิร์ตพัฒนามาเป็นรุดแห่เคลื่อนที่ โดยมีวงดนตรีสดบรรเลงพร้อมนักร้องนำ อุปกรณ์การแสดงเป็นการดัดแปลงรถบรรทุกประกอบเครื่องเสียงขนาดใหญ่ พร้อมไฟแสงสี การบรรเลงเป็นลักษณะคอนเสิร์ตเพลงต่อเพลงบรรเลงตามต้นฉบับเพลงนั้น ๆ ตามรายการเพลงที่มีการจัดเตรียมไว้

จึงสรุปได้ว่าพัฒนาการของวงดนตรีที่ใช้นำขบวนแห่ในจังหวัดมหาสารคามปรับเปลี่ยนไปตามยุคตามสมัย ด้วยปัจจัยการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี ด้านสังคมและเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการนำเสนอวงดนตรีนำขบวนแห่ในรูปแบบใหม่ตามสมัยนิยม

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องพัฒนาการวงดนตรีที่ใช้สำหรับขบวนแห่ในจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. พัฒนาการของวงดนตรีที่ใช้นำขบวนแห่ในจังหวัดมหาสารคาม จากช่วงดั้งเดิมที่เป็นวงกลองยาวขนาดเล็ก ต่อมาได้ประยุกต์นำเครื่องดนตรีพื้นบ้านและสากลเข้ามาร่วมบรรเลงเพิ่มเครื่องขยายเสียงเข้ามาทำให้ได้ยินเสียงไกลขึ้นและในปัจจุบันปรับเปลี่ยนรูปแบบเป็นรถบรรทุกติดแปลงประกอบไฟแสงสีและเครื่องเสียงขนาดใหญ่มีวงดนตรีสดบรรเลงในแบบคอนเสิร์ต ซึ่งเป็นการผสมผสานทางวัฒนธรรม ตรงกับทฤษฎีการแพร่กระจายของเอฟเฟอเท เอ็ม. โรเจอร์ (1983) (อ้างถึงในวนันันท์ ศิริรัตน์, 2557, น.333-334) คือ ความคิด วิธีปฏิบัติ หรือสิ่งของที่บุคคลคิดค้นขึ้นใหม่ซึ่งมีความแตกต่างจากที่เคยมีมา

2. รูปแบบการบรรเลงของวงดนตรีที่ใช้นำขบวนแห่ในจังหวัดมหาสารคาม มีการผสมผสานวัฒนธรรมทางดนตรีด้วยปัจจัยด้านเทคโนโลยี สังคมและเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการนำเสนอรูปแบบใหม่วงกลองยาวประยุกต์คณะเทพนิมิตได้พัฒนามาจากวงกลองยาวแบบดั้งเดิม ประยุกต์ใช้เครื่องดนตรีสากลคือคีย์บอร์ดเข้ามาร่วมบรรเลงนำทำนองเพื่อให้การแสดงทันสมัยขึ้น ด้านวงดนตรีร็อกแห่ที่มอติโอเป็นวงดนตรีได้พัฒนามาจากการแสดงเวทีคอนเสิร์ต สร้างสรรค์รูปแบบการแสดงขึ้นแบบใหม่ในลักษณะวงดนตรีร็อกแห่เคลื่อนที่ โดยมีเครื่องเสียงขนาดใหญ่พร้อมไฟแสงสีที่ประดับสวยงามเป็นที่นิยมว่าจ้างงานอย่างแพร่หลาย เป็นการสร้างนวัตกรรมวงดนตรีนำขบวนแห่ในรูปแบบใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี ชัยเจริญ (2561, น.136-137) ที่ได้ศึกษาการออกแบบและพัฒนาวัฒนธรรม พบว่า อิทธิพลของเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อทางสังคมที่เชื่อมโยงหลายมิติ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง รวมไปถึงสังคมเศรษฐกิจที่มีการเชื่อมโยงกับชีวิตจริง เกิดการบูรณาการระหว่างภูมิปัญญาตามวิถีชีวิตตามภูมิปัญญาวิถีชีวิตสังคมและวัฒนธรรมหลอมเข้าด้วยกันเกิดพัฒนาการและส่งผลต่อระบบงานต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ควรนำวิจัยเรื่องนี้ไปต่อยอดในเรื่องของการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมดนตรีตะวันตกที่มีบทบาทในวงดนตรีในประเทศไทย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 แนวคิดในการผสมผสานเครื่องดนตรีพื้นบ้านกับเครื่องดนตรีสากลในวงกลองยาว

2.2 การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมของดนตรีที่ส่งผลต่อวิถีวงดนตรีกลองยาว

เอกสารอ้างอิง

กรุงเทพมหานคร. (2561). *คอนเสิร์ตแห่อีสานประชิดกรุงสงฆ์*. สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2563, จาก

<https://www.77kaoded.com/news/boonsong/242539>.

คมกริช การินทร์. (2562). การพัฒนารูปแบบการแสดงของวงกลองยาวในจังหวัดมหาสารคาม. *วารสารมนุษยศาสตร์และ*

สังคมศาสตร์, 10(1), 256-257.

สิทธิศักดิ์ จำปาแดง. (2561). กลองยาวในวิถีวัฒนธรรมของชาวอำเภอนาโพธิ์มหาสารคาม. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 10(1), 96-98.

คมชัดลึก. (2561). *รถแห่ขบวนอีสานอินดี้ชาลอมไทรสัญจร*. สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2563, จาก <https://www.msn.com/th-Th/news/national>.

เจริญชัย ชนไฟโรจน์. (2526). *ดนตรีพื้นบ้านอีสาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต). สาขามานุษยวิทยา วิทยาลัยครินครินทรวิโรฒมหาสารคาม.

- ชาญวิทย์ ชุมศรี. (2549). การศึกษาการเล่นกลองยาวอำเภอเกษตรวิสัยจังหวัดร้อยเอ็ด. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เทวินทร์ ทองนำ. (2549). อิทธิพลของคณะกลองยาวที่ส่งผลต่อกลุ่มชาติเขมรตามแนวเทือกเขาพนมดงรัก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- วันสนั่น ศิริรัตน์. (2557). การแพร่กระจายนวัตกรรม: สมรรถนะของข้าราชการหลังแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 1. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สมบัติ ทับทิมทอง. (2554). สภาพการดำรงอยู่ของคณะกลองยาวอำเภอนาโพธิ์จังหวัดมหาสารคาม. (ปริญญาศิลปศาสตร มหาบัณฑิต). สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมพงษ์ กล้าแข็ง. (2556). การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโดยใช้ดนตรีพื้นบ้านกลองยาวประยุกต์กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านสมเด็จโคกตาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต1. (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สัญญา สมประสงค์. (2555). การศึกษาการทำเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานตำบลท่าเรืออำเภอนาวังจังหวัดนครพนม. (ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สาขามานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุมาลี ชัยเจริญ. (2561). การออกแบบและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสร้างความรู้บนพื้นฐานภูมิปัญญาและมิติวิถีไทย. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 9(1), 136-137.
- Work Point News. (2560). ออยแสงศิลป์ขวัญใจรถแห่ชาวอีสานกับเพลงดังภาวะแทรกซ้อน. (รายการท่องเที่ยวบันเทิง). สืบค้น 6 พฤษภาคม 2563, จาก <https://workpointtoday.com>.